

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрінің
2020 жылғы 4 мамырдағы
№ 175 бұйрығына
қосымша

**Жалпы білім беретін мектептер басшыларына арналған
«Педагогикалық өлшемдердің теориясы мен тәжірибесі»
тақырыбындағы біліктілікті арттыру курсының білім
беру бағдарламасы(80 сағат)**

Бағдарлама авторлары:

Кошербаева А.Н.- п.ғ.д.,
профессор. МВА түлегі (AlmaU)
«Білім берудегі менеджмент»;
Бегимбетова Г.А. –
Индонезияның Джокьякарта
мемлекеттік университетінің
докторанты («Педагогикалық
өлшемдер» ОП түлегі)

**Жалпы білім беретін мектептер басшыларына арналған
«Педагогикалық өлшемдердің теориясы мен тәжірибесі»
тақырыбындағы біліктілікті арттыру курсының білім беру
бағдарламасы (80 сағат)**

1. Жалпы ереже

1. «Педагогикалық өлшемдердің теориясы мен тәжірибесі» тақырыбындағы білім беру бағдарламасы (келесі – Бағдарлама) жалпы білім беретін мектептер басшыларына арналған (80 сағат).

2. Бағдарлама жалпы білім беретін мектептер басшыларына арналған қажетті теориялық және практикалық білімдермен қамтамасыз етуге, әлемдік стандарттарға, инновациялық өзгерістерге және ҚР Білім беру саясатының нормативтік- құқықтық актілеріне сәйкес білім беру сапасы мен академиялық жетістіктерді өлшеу және бағалау бойынша бағытталған.

2. Глосарий

Алгоритм-бұл жиынтық шеберлікті құрайтын әрекеттер немесе қадамдар (қадамдар) тізбегі.

Апробация-зерттеу барысында қандай да бір болжамды растау мақсатында сынақ; тәжірибелік тексеру.

Жарамдылық (ағылш. жарамды) - психологиялық зерттеу әдісінің сапасы, ол бастапқыда нені зерттеуге және бағалауға арналғанына сәйкес көрінеді.

Гипотеза (грек тілінен. негіздеме, болжам) – шынайы мәні белгісіз ғылыми негізделген болжам, ғылымның даму нысаны.

Деректер-ақпаратты беруге, түсіндіруге немесе өңдеуге жарамды формальды түрде ұсыну.

Педагогикадағы зерттеу-оқыту мен тәрбиелеудің заңдылықтары, құрылымы, механизмі, педагогиканың теориясы мен тарихы, оқу-тәрбие жұмысын ұйымдастыру әдістемесі, оның мазмұны, принциптері, әдістері мен ұйымдастырушылық формалары туралы қоғамдық маңызы бар жаңа білім алуға бағытталған ғылыми қызмет процесі мен нәтижесі.

Қорытынды мониторинг – бұл қызмет субъектілеріне әлеуметтік білім беру үдерістеріне түзетулер енгізуге мүмкіндік беретін жүйе параметрлерінің өзгеруін, әрбір баланың дамуын арнайы ұйымдастырылған бақылау және бақылау жүйесін қамтамасыз ететін технология..

Бағалау (баға), оқу процесінде:

1) білім беру қызметінің нәтижелерін белгіленген талаптарға сәйкестік критерийі бойынша сипаттау үшін қабылданған жалпы термин;

2) шартты белгілерде (ұпайларда), сондай-ақ мұғалімнің құндылық пайымдауларында оқушылардың оқу жоспарында белгіленген білім, білік және дағдыны меңгеру дәрежесін анықтау және көрсету;

1) білім алушының жоғары дәрежелі оқу орнындағы курсты меңгеруге дайындық дәрежесін анықтау – түсу емтихандарында алдыңғы оқу қызметінің нәтижелерін бағалау;

2) Ашық білім беру жүйесінде оқу бағдарламасын дараландыру мақсатында немесе басқа мақсаттарда іс жүзінде бар білім деңгейін анықтау;

3) Оқу процесіне қатысты – оқу жоспарында көзделген білім, білік, дағдыларды меңгерудегі табыс дәрежесін анықтау.

Педагогикалық диагностика – білім беру процесін оңтайландыру, оқушыларды саралау, сонымен қатар оқу бағдарламалары мен педагогикалық ықпал ету әдістерін жетілдіру мәселелерін шешуге бағытталған бақылау және бағалау әдістерінің жиынтығы.

Педагогикалық сапа (латын тілінен сапа, өлшем) – педагогикалық зерттеулердің бағыты, оның негізгі мазмұны педагогикалық параметрлер мен белгілерді өлшеу және бағалау.

Рейтинг-педагогикалық зерттеу барысында тіркелген көрсеткіштердің белгілі бір ретпен (кему немесе өсу) орналасуы; осы қатардағы зерттелетін объектілердің орнын (рейтингін) анықтау.

Бейімделуші тест: 1) тестіленушілердің белгілі бір санатына есептелген және тест өткізу шарттарын көрсете отырып стандартталған тапсырма; 2) қиындық дәрежесі бойынша сараланған тест тапсырмалары бар, олардың сәтті орындалуы тапсырмалардың күрделілік деңгейін арттырады, ал оларға дұрыс емес жауаптар - төмендетеді. Екінші жағдайда (тест екінші мағынада) тестілеу автоматтандырылған жүйе тестіленушінің білім деңгейін анықтағанға дейін жалғасады.

Балама тест (дихотомиялық және одан да көп таңдау тапсырмасы) – ұсынылған жауап нұсқалары бар стандартталған тапсырма және субъектілерге бір дұрыс жауап таңдауды қамтиды. ТЕСТ жабық - жауаптарды қамтитын стандартталған тапсырма оң ("иә") немесе теріс ("жоқ").

Тестілеу: 1) белгілі бір мәндер шкаласы бар стандартталған сұрақтар

мен тапсырмаларды (тестілерді) пайдаланатын диагностика әдісі; 2) оқу нәтижесінде алынған оқушылардың білімін, дағдылары мен дағдыларын диагностикалық бақылау әдісі.

Тест сұрағы-тапсырма түріндегі диагностикалық тапсырма немесе орындау нұсқаулығы бар сұрақ және жауап стандарты немесе қажетті әрекеттер алгоритмі. Тест сұрағы үшін қашықтықтан оқыту тыңдаушысының сұраққа жауап беру уақыты анықталады.

Жетістік тесттері: 1) оқу білімдерін, іскерліктері мен дағдыларын меңгерудің қол жеткізілген деңгейін бағалауға бағытталған психодиагностикалық әдістемелер; 2) оқу материалына негізделген және белгілі бір пәндер бойынша білімді, іскерлікті және дағдыларды меңгеруді бағалауға арналған тесттер.

Интеллектуалды тесттер-жеке тұлғаның жаңа материалды игеру, абстракция элементтерімен есептерді шешу және жаңа жағдайды шарлау қабілетін бағалаудың стандартты әдісі.

Электрондық тест-студенттің қашықтықтан оқыту процесінде алған білімін автоматты түрде бақылауға арналған электрондық курстың бөлігі.

Тесттер ағымдағы, аралық және қорытынды бақылау шараларын өткізу үшін пайдаланылады.

3. Бағдарлама тақырыбы

Модульдер	Тақырыптар
I. НОРМАТИВТІК-ҚҰҚЫҚТЫҚ МОДУЛЬ	1.1 ҚР МЖМББ стандарттарында, Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасында (бұдан әрі – Тұжырымдама) білім беру жүйесіндегі мемлекеттік саясаттың тұжырымдамалық бағыттары.
	1.2 Жалпы білім беру жағдайында мұғалімдердің қызметін реттейтін нормативтік құжаттар
2. БАСҚАРУШЫЛЫҚ МОДУЛЬ	2.1 Қазіргі білім беру ұйымын басқарудың стратегиялары мен тұжырымдамалары. Ретроспективті және құрылымдық көзқарас
	2.2 Білім беру ұйымы басқару объектісі ретінде. Мақсат. Миссия. Көрініс
	2.3 Орта білім беру сапасын арттырудағы халықаралық зерттеулердің рөлі (TIMSS, PISA, PIRLS).
	2.4 Білім беру ұйымындағы персоналды басқару негіздері. HR-менеджмент
	2.5 Жоғары білім сапасын басқару. Аккредиттеу және персоналдың жұмысын сертификаттау және бағалау.
3. МАЗМҰНДЫҚ – ПРОЦЕССУАЛДЫҚ МОДУЛЬ	3.1. Педагогикалық өлшемдер әлемдік білім беру кеңістігіне интеграцияның маңызды факторы ретінде
	3.2. Педагогикалық өлшемдер теориясы мен практикасының даму тарихы
	3.3. Педагогикалық өлшемдердің теориялық негіздері
	3.4. Квалиметрия білім сапасын бағалаудың теориялық негізі ретінде
	3.5. Білім сапасын бағалау жүйелері: әлемдік тәжірибені талдау
	3.6. Педагогикалық өлшемдер теориясының пәні, құрамдас бөліктері және ұғымдық аппараты

	3.6. Педагогикалық өлшемдер теориясының пәні, құрамдас бөліктері және ұғымдық аппараты
	3.8. «Білім берудегі өлшемдерді ұйымдастыру принциптері» пікірталас алаңы
4. ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ МОДУЛЬ	4.1 Педагогикалық өлшемдердің тиімділігі мен сапасының критерийлері
	4.2 Классикалық тест теориясы. Психологиялық-педагогикалық өлшемдер
	4.3 Мониторинг өлшеулерді ұйымдастыру жүйесі ретінде.
	4.4 Тест құралдарын әзірлеу
5 ВАРИАТИВТІК МОДУЛЬ	5.1 Халықаралық SACERS шкаласы арқылы мектептің білім беру ортасын бағалау және өлшеу
	5.1 Халықаралық ECERS шкаласын қолдану арқылы даму ортасын бағалау және өлшеу
	5.2 Мектеп ұйымдарының консорциумы мен серіктестігін жаңарту
	5.2 Консорциумды жоспарлау: «Мектеп-Университет»

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты - педагогикалық өлшемдердің заманауи тәсілдерін түсіну және білім беру жүйесінің сапасын бағалау негізінде мемлекеттік білім беру саясатына сәйкес студенттердің педагогикалық өлшемдер бойынша дағдыларын дамыту.

Бағдарлама міндеттері:

- 1) тыңдаушыларды әлеуметтік жүйелердегі өлшем, өлшем және білім беру тақырыптарымен таныстыру;
- 2) өлшемнің әлеуметтік саладағы, психология мен педагогикадағы орны, сонымен қатар өлшемдерге байланысты мәселелер туралы түсініктерін дамыту;
- 3) педагогикалық өлшемдерді жоспарлау, мақсаттар мен өлшеу нәтижелері арасындағы байланысты анықтау білімін меңгеру;
- 4) педагогикалық өлшемдер мен білім сапасын бағалаудың отандық және шетелдік тәжірибесі, білім беру жүйесінің сапасын бағалаудың заманауи тәсілдері туралы түсінік қалыптастыру;
- 5) педагогикалық өлшемдердің ұғымдық аппаратын, педагогикалық өлшемдердің негізгі теорияларының мазмұнын меңгеру;
- 6) педагогикалық өлшемдердің заманауи құралдары мен әдістерін меңгеру;
- 7) педагогикалық өлшемдер әдістерін қолдану қабілетін дамыту;

8) тұлғалық, әлеуметтік және кәсіби құзыреттіліктерді қалыптастыру және жетілдіру.

Күтілетін нәтижелер:

Курстың соңында тыңдаушылар педагогикалық өлшемдердің заманауи теориясы бойынша білімдерін көрсетеді, жетістік тесттерін құру, оқушылардың оқу жетістіктерін өлшеу және бағалау дағдыларын және білім сапасын бағалау құзыреттерін қолданады.

Бағдарламаны меңгеру нәтижесінде «Педагогикалық өлшемдердің теориясы мен тәжірибесі» тыңдаушы міндетті:

Білу:

- педагогикалық өлшемдер теориясының концептуалды аппараты;
- педагогикалық өлшемдер мен білім беру жүйесінің сапасын бағалаудың теорияларының, тұжырымдамаларының және қазіргі заманғы тәсілдерінің мазмұнын, педагогикалық өлшемдерді әзірлеу мен енгізудің негізгі кезеңдерін;
- педагогикалық өлшемдердің негізгі әдістері және оларды қолдану ерекшеліктері;
- ақпаратты жинау, өңдеу, сақтау, талдау және тарату технологияларының мазмұны;

Істей білу:

- білім беру жүйесінің үлгілерін, мониторингтік сауалнамалар мен тестілеу құралдарын қалыптастыру.
- өлшеу жоспарларын жасау, өлшеулерді ұйымдастыру және алынған нәтижелерді талдау;
- өлшеу нәтижелері бойынша есептерді дайындау; олардың негізінде білім беру процесінің әртүрлі қатысушыларына арналған қорытындылар мен ұсыныстар жасау;
- өлшеу бағдарламаларын, өлшеу құралдарын бағалау және талдау.

Дағдыларға ие болу (тәжірибе жинақтау):

- бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарын пайдалану;
- білім беруде өлшемдер жүргізу;
- педагогикалық өлшемдерді жобалау;
- өлшемдерді кезең бойынша жоспарлау;
- білім сапасын бағалау бағдарламаларын құрастыру.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Білім беру бағдарламасы 5 модульден тұрады:

- 1) нормативтік-құқықтық;
- 2) басқарушылық;
- 3) мазмұндық-процессуалдық;
- 4) технологиялық;
- 5) вариативтік.

1. Нормативтік-құқықтық модуль. Модульде берілген дәрістердің тақырыптары тыңдаушыларға Қазақстан Республикасының білім беру жүйесіндегі даму, тәрбиелеу және оқыту процестеріне көзқарастарды өзгертудегі мемлекеттік саясаттың тұжырымдамалық бағыттары мен қағидаттарын анықтауға және білім беру саласындағы заңнаманы реттейтін нормативтік құжаттармен танысуға мүмкіндік береді.

2. Басқарушылық модуль. Модульді оқу барысында тыңдаушылар заманауи білім беру ұйымын басқару негіздері бойынша білім алады; тарихи ретроспективада басқаруға пайдалы талдау жасау. Модуль әртүрлі жоғары және орта білім беру ұйымдарының білім сапасы мәселелерін қамтиды; стратегиялық жоспарлау және орта білім беру сапасын арттырудағы халықаралық зерттеулердің рөлі туралы ақпарат (TIMSS, PISA, PIRLS)

3. Мазмұндық-процессуалдық модуль. Жаһандық білім беру кеңістігіне интеграцияланудың маңызды факторы ретінде педагогикалық өлшемдердің концептуалды негіздері ашылды. Педагогикалық өлшемдердің теориясы мен тәжірибесінің даму тарихы және педагогикалық өлшемдердің негіздері туралы мәліметтер тыңдаушылардың қарастырылып отырған мәселенің ауқымы туралы ойлауын тереңдетеді. Квалиметрия және әлемдік тәжірибені талдау негізінде білім сапасын бағалау жүйелері практикалық дағдыларды кеңейтеді. Модель қарастырылады педагогикалық өлшемдер теориясының концептуалды аппараты, сонымен қатар әртүрлі педагогикалық жүйелердегі өлшемдердің функциялары.«Білім берудегі өлшемдерді ұйымдастыру принциптері» пікірталас алаңындағы шағын жоба тыңдаушыларға жинақталған тәжірибені бағалауға мүмкіндік береді.

4. Технологиялық модуль. Тыңдаушылар педагогикалық өлшемдердің тиімділігі мен сапасының критерийлері туралы білімдерін кеңейтеді; классикалық тест теориялары; психологиялық-педагогикалық өлшеу және бағалау негіздері. Өлшемдерді ұйымдастыру жүйесі ретіндегі мониторинг, сондай-ақ сынақ құралдарын әзірлеу бойынша талқылауға арналған тақырыптар өте пайдалы.

5. Вариативтік модуль. Бұл модульдің тақырыптары халықаралық SACERS шкаласы арқылы мектептің білім беру ортасын және халықаралық ECERS шкаласын қолданатын дамушы ортаны бағалау және өлшеу қағидаттарына арналған. Балама ретінде консорциумды жаңарту және мектеп ұйымдары мен университеттер арасындағы серіктестік тақырыптары ұсынылады. Тыңдаушылар пікірталас алаңында білім беру ортасын бағалаудың және консорциумды жобалаудың өзекті мәселелерін талқылауға мүмкіндік алады.

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Курстар келесі режимде ұйымдастырылады:

1). Бағдарлама курсы күндізгі (қашықтықтан) оқыту режимінде ұйымдастырылған;

2). Оқу курсының ұзақтығы 80 академиялық сағатты құрайды.

Студенттердің кәсіби құзіреттіліктерінің даму деңгейін анықтау үшін кіріс және шығыс сауалнама жүргізіледі, студенттердің білімін бақылау және бағалау мақсатында шағын жобалық іс-шаралар жоспарланған.

7. Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі

**Жалпы білім беретін мектептер басшыларына арналған
«Педагогикалық өлшемдердің теориясы мен тәжірибесі»
тақырыбындағы біліктілікті арттыру курсының білім беру
бағдарламасы (80 сағат)**

№	Сабақтардың тақырыптары	Деріс	Практикалық	оқу	Тандау дәрістер	Талқылау	Дөңгелек үстел	Тестілеу	Барлығы
1.	Модуль 1. Нормативтік	4							4
1.1	Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарында білім беру жүйесіндегі мемлекеттік саясаттың тұжырымдамалық бағыттары, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 249 «Мектепке дейінгі, орта, техникалық және білім беру ұйымдарын дамыту тұжырымдамасын бекіту туралы» Қаулысы. Қазақстан Республикасының 2023 – 2029 жылдарға арналған кәсіптік білім беру» және «Жайлы мектеп» білім беру саласындағы пилоттық ұлттық жобасы (ҚР Үкіметінің 2022 жылғы 30 қарашадағы № 963 қаулысы).	2							2
1.2	Жалпы білім беру жағдайында мұғалімдердің қызметін реттейтін нормативтік құжаттар	2							2
2	Модуль 2. Басқарушылық	10	6						16
2.1	Қазіргі білім беру ұйымын басқарудың стратегиялары мен тұжырымдамалары. Ретроспективті және құрылымдық көзқарас	2	2						4
2.2	Білім беру ұйымы басқару объектісі ретінде. Мақсат. Миссия. Көрініс	2							2

2.3	Орта білім беру сапасын арттырудағы халықаралық зерттеулердің рөлі (TIMSS, PISA, PIRLS).	2	2						4
2.4	Білім беру ұйымындағы персоналды басқару негіздері. HR-менеджмент	2	2						4
2.5	Жоғары білім сапасын басқару. Аккредиттеу және персоналдың жұмысын сертификаттау және бағалау.	2							2
3.	Модуль 3. Мазмұны-процедуралық	12	14	8		4			38
3.1	Педагогикалық өлшемдер әлемдік білім беру кеңістігіне интеграцияның маңызды факторы ретінде	2		4					6
3.2	Педагогикалық өлшемдер теориясы мен практикасының даму тарихы	2	4						6

Ескерту: Курстың бір академиялық сағаты 45 минутты құрайды (педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және өткізу, сондай-ақ педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу қағидаларына сәйкес/ Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 7 тамыздағы №249 бұйрығы).

8. Оқу нәтижелерін бағалау

Курс тыңдаушыларының білімі мен практикалық дағдыларын бақылау және бағалау мақсатында кіру және шығу сауалнамасы, диагностикалық (алдын ала тестілеу) және қорытынды тестілеу (посттестілеу) жүргізіледі. Студенттердің кәсіби құзіреттіліктерінің даму деңгейін анықтау үшін шағын жобалық іс-шара өткізіледі: Талқылау алаңы: «Білім берудегі өлшемдерді ұйымдастыру принциптері»

Шағын жобалық қызметті бағалау критерийлері: пікірталас платформасы "Білім берудегі өлшемдерді ұйымдастыру принциптері" (5 слайдтан немесе схемадан артық емес)

Бағалау үшін ең көп ұпай саны – 15 балл:

0 – «дәлел жоқ», 1 – «әлсіз дәлел», 2 – «жеткілікті дәлел», 3 – «мықты дәлел».

№ п/п	Бағалау критерийлері	Баллдар				Қорытынды
		0	1	2	3	
1	Шағын жоба диаграммалары немесе презентациялар дұрыс бейнеленген					
2	Әдістемелік аспектінің бірегейлігін, ерекшелігін, түсінігін байқауға болады					
3	Жұмыстағы қиындықтар рейтингі жетекшінің (мұғалімнің) қызметі мен өзін-өзі дамытуға тікелей байланысты кемінде 5 бос орынмен ұсынылған.					

4	Өзін-өзі дамыту траекториясы GROW моделі мақсат қою арқылы қолдау табады өзіндік дамудың нақты және қажетті нәтижесін анықтайды				
5	Көшбасшының (мұғалімнің) өзін-өзі дамытуының төрт қадамы әзірленді.				
Қорытынды балл (max – 15 балл)					

9. Курстан кейінгі қолдау

Курстан кейінгі қолдау тыңдаушылардың курстан кейінгі қызметін бақылау және әдістемелік және консультациялық көмек көрсету арқылы жүзеге асырылады. Курстарды аяқтағаннан кейін тыңдаушыларды бақылау вебинарлар арқылы желілік өзара әрекеттесуде, сондай-ақ әртүрлі байланыс құралдарын (электрондық пошта, орталық сайты, жалпы чаттар және т.б.) пайдалану арқылы жеке қарым-қатынаста жүзеге асырылады. Бұл өзара әрекеттесу формалары мұғалімдердің тәжірибеде туындайтын кәсіби қиындықтарының орнын толтыруға және игерілген теориялық және практикалық материалдарды нақты педагогикалық қызметте қолдануға қолдау көрсетуге мүмкіндік береді.

Куратор (оқытушы) тыңдаушылардың кәсіби құзыреттілігін дамыту үшін қажетті қолдауды мыналар арқылы қамтамасыз етеді:

- семинарларда, дөңгелек үстелдерде сөз сөйлеу (облыстық, республикалық деңгейде);
- кәсіби жарыстарға қатысу (облыстық, республикалық деңгейдегі);
- сараптамалық топқа қатысу (жұмыс және т.б.);
- ғылыми-әдістемелік мақалаларды республикалық және халықаралық деңгейдегі басылымдарда, бұқаралық ақпарат құралдарында (мүмкін авторлар бірлестігінде) жариялау.

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Білім туралы 2007 жылғы 27 шілдедегі N 319-III Заңына өзгертулер мен толықтырулар енгізілді // <http://adilet.zan.kz>

2. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» (Қазақстан Республикасы Білім министрінің 03.08.2022 ж. No 348 бұйрығы. 23.09.2022 No 406 өзгерту енгізілді) / / <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029836#z8>

3. «Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы

4. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің кейбір бұйрықтарына өзгерістер енгізу туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2021 жылғы 16 қыркүйектегі № 472 бұйрығы.. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылы 18 қыркүйекте № 24429 болып тіркелді.

5. Мұғалімнің мәртебесі туралы. Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI ҚРЗ Заңы.

6. Педагогикалық әдептің кейбір мәселелері туралы» (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 11 мамырдағы № 190 бұйрығы);

7. Аванесов В.С. Өлшемдердің педагогикалық теориясының тарихы // Педагогикалық өлшемдер, 2012. - №3.

8. Аванесов В.С. Тест тапсырмаларының құрамы. М.: Тестілеу орталығы, 2002. – 240 б.

9. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика. Жоғары оқу орындарына арналған оқулық. Санкт-Петербург: Петр, 2015. – 384 б.

10. Звонников В.И., Челышкова М.Б. Оқыту нәтижелерін бағалаудың заманауи құралдары. М.: Академия 2009 ж.

11. Ким В.С. Оқу жетістіктерін тексеру. Монография. - Уссурийск: УГПИ баспасы, 2007. - 214 б.

12. Михайлычева Е.А. Дидактикалық тестілеу. М.: Халық ағарту, 2001.- 432 б.

13. Мектептегі оқу үрдісінің сапасын бақылау: Монография / С.Е. Шишов, В.А. Калней, Е.Ю. Гирба. - М.: НИС INFRA-М, 2013. – 206

Қосымша әдебиеттер:

1. Крокер Л., Альгина Дж. Классикалық және заманауи тест теориясына кіріспе: оқу құралы. Пер. ағылшын тілінен – М., Logos, 2010 ж.

2. Лебедев О.Е. Білім беру жүйесін басқару: университеттерге арналған оқу-әдістемелік құрал. – М.: «Университет кітабы» әдеби агенттігі, 2004 ж

3. Майоров А.Н. Білім берудегі мониторинг: Баспа. 3-ші, рев. және қосымша - М.:«Интеллект-центр» баспасы, 2005 ж

4. Норман Гронлунд, Дизайндағы жетістіктер сынақтары. Лондон, Прентис Холл, 1982 ж.

5. Романов В.Н., Комаров В.В. Өлшемдер теориясы. Эксперименттік мәліметтерді талдау және өңдеу: Оқу құралы. оқу құралы.- Санкт-Петербург: СЗТУ, 2002 ж.

6. Бағдарламаны бағалау әдістері: бағдарлама нәтижелерін өлшеу және атрибуциялау. 3д басылымы. 2000.

7. Винсент Грини, Томас Келлагхан Білім берудегі ұлттық жетістіктер деңгейін бағалау 2008. б. 161

8. АсНzes, I. (2012). Өзгерісті меңгеру. Адам өміріндегі, отбасылық өмірдегі, бизнестегі және қоғамдағы өзара сенім мен құрметтің күші. Санкт-Петербург: Петр. (Орыс тілінде).

9. Бекхард, Р. (1969). Ұйымның дамуы: стратегиялар мен үлгілер. Аддисоп-Уэсли.

10. Бекхард, Р. және Харрис, Т. (1987). Органдық трансформациялар: Басқару комп

11. Kosherbayeva, A., Issaliyeva, S., Kassymova, G., Kosherbayev, R., & Begimbetova, G. (2023). ASSESSING EDUCATIONAL ENVIRONMENTS USING SACERS INTERNATIONAL SCALES: A BIBLIOMETRIC PERSPECTIVE. *Pedagogy and Psychology*, 56(3), 107-115.

